

На основу члана 15. став 1. Закона о високом образовању (“Службени гласник РС”, број 76/05, 100/07-аутентично тумачење, 97/08, 44/10 и 93/12) и члана 42. Статута Универзитета у Београду (“Гласник Универзитета у Београду”, број 162/12-пречишћени текст, 167/12 и 172/13), Сенат Универзитета у Београду, на седници одржаној 11.9.2013. године, доноси

ПРАВИЛНИК О СТАНДАРДИМА И ПОСТУПЦИМА ЗА ОБЕЗБЕЂИВАЊЕ КВАЛИТЕТА

1. Опште одредбе

Члан 1.

Овим правилником дефинисана је улога, одговорност, ближа надлежност и начин рада органа, стручних и саветодавних тела Универзитета у Београду у области управљања системом квалитета на Универзитету, факултетима, институтима и другим организационим јединицама у његовом саставу (у даљем тексту: Универзитет) и утврђују се стандарди и поступци за праћење, унапређење и развоја квалитета у свим областима у којима се врши обезбеђивање квалитета на Универзитету у складу са Стратегијом обезбеђивања квалитета.

Члан 2.

Обезбеђивање квалитета на Универзитету део је националног система за обезбеђење квалитета и предуслов за препознатљивост Универзитета, упоредивост диплома, квалификација и компетенција у оквиру јединственог европског простора високог образовања.

Универзитет обезбеђује квалитет у свим областима своје делатности и организације у складу са међународно прихваћеним документима у области високог образовања, као и усаглашено са законским и подзаконским актима, посебно оним којима је регулисана област високог образовања, научноистраживачке делатности и радних односа на националном нивоу као и на нивоу високошколских установа.

2. Улога, одговорност, ближа надлежност и начин рада органа и стручних и саветодавних тела Универзитета

Члан 3.

Органи, стручна и саветодавна тела Универзитета и факултета, као и сви запослени и студенти одговорни су за спровођење система квалитета на Универзитету у складу са својом надлежношћу и са пословима које обављају и улогом коју имају. За координацију активности управљања системом квалитета, одговорни су органи пословођења и одговарајући стручни органи.

Ради праћења, контроле и унапређења квалитета Универзитет је основао Центар за обезбеђење квалитета и образовао Одбор за обезбеђење и унапређење квалитета као стручно и саветодавно тело Сената и ректора Универзитета у области праћења и унапређивања система квалитета.

Члан 4.

Центар за обезбеђење квалитета (у даљем тексту Центар) је унутрашња организациона јединица Универзитета, основана ради обезбеђивања система квалитета на Универзитету, без својства правног лица. Центар заједно са Одбором за обезбеђење и унапређење квалитета (у даљем тексту: Одбор) чини јединствени структурални систем обезбеђивања квалитета на Универзитету.

Послови које обавља Центар ближе се уређују правилником о раду

Члан 5.

Састав Одбора утврђен је Статутом Универзитета, а ближе надлежности се уређују овим правилником.

Одбор има следеће надлежности:

1. припрема предлог Стратегије обезбеђивања квалитета и сачињава акционе планове а спровођење Стратегије;
2. припрема предлоге побољшања стандарда, процедура и метода провере квалитета, у складу са стандардима Националног савета за високо образовање;
3. предлаже, по потреби, ванредно самовредновање у појединим областима;

4. предлаже екстерну (спољашњу) проверу квалитета и пружа стручну помоћ у припреми документације за самовредновање и акредитацију пред надлежним органом;

5. прати остваривање Стратегије, стандарда и процедура обезбеђења квалитета и предлаже мере за отклањање уочених слабости, у циљу побољшања квалитета;

5. планира и припрема активности везане за праћење, контролу и унапређивање квалитета на Универзитету, према годишњем плану рада;

6. образује радне групе у складу са пословником Одбора;

7. разматра извештаје о самовредновању Универзитета;

8. подноси извештај Сенату Универзитета о стању у области квалитета, најмање једном годишње;

9. организује повремене састанка са лицима одговорним за систем квалитета на факултетима, институтима и другим организационим јединицама Универзитета;

10. промовише политику квалитета на Универзитету;

12. доноси пословник о своме раду;

13. обавља и друге послове од значаја за унапређење и развој квалитета по свим областима.

3. Стандарди и поступци за праћење, унапређење и развој квалитета у свим областима обезбеђења квалитета на Универзитету

Члан 6.

Овим правилником утврђују се стандарди и поступци обезбеђивања квалитета у следећим областима:

- студијски програми,
- наставни процес,
- наставници и сарадници,
- студенти,
- наставна литература,
- научноистраживачки и стручни рад,
- сарадња,
- ненаставна подршка,

- ресурси (простор, опрема, смештај и исхрана студената),
- финансирање,
- управљање.

Члан 7.

Квалитет студијских програма обезбеђује се:

- усвајањем, акредитацијом, систематским праћењем и континуираним усавршавањем сваког студијског програма који се реализује на Универзитету;
- праћењем структуре и садржаја студијског програма и усклађености са прихваћеним стандардима;
- проценом савремености и међународне усаглашености студијских програма,
- праћењем радног оптерећења студената израженог у ЕСПБ бодовима;
- анализом услова уписа, пролазности студената на испитима, оцењивања, напредовања студената, ефикасности студирања.
- праћењем исхода студијског програма, квалификација и компетенција које добијају студенти када заврше студије;
- праћењем могућности за запошљавање и наставак школовања, као и анализом прикупљених података;
- популаризацијом и промовисањем програма путем различитих видова информисања (маркетинг).

Члан 8.

Квалитет наставног процеса обезбеђује се:

- ангажовањем одговарајућег броја наставника и сарадника за реализацију студијских програма уз поштовање прихваћених стандарда којима се обезбеђује минимални ниво квалитета;
- ангажовањем стручњака са практичним истукством за рад у настави и менторски рад у наставним базама када је то примерено;
- организовањем стручне праксе студената у наставним базама;
- благовременим утврђивањем и уредним спровођењем плана извођења наставе (радног календара) и распореда часова предавања, вежби, консултација, колоквијума, испита и других облика рада;

- благовременим утврђивањем, објављивањем и поштовањем планова рада по предметима и упознавање студената о правилима студирања;
- континуираним праћењем квалитета наставе, а нарочито професионалног односа наставника и сарадника према студентима;
- мотивацијом наставника, сарадника и студената за унапређење методике интерактивне наставе и трансфера знања, односно процеса активног учења;
- омогућавањем да се у наставном процесу користе савремена наставна средстава;
- подстицањем професионалне мобилности наставника и сарадника путем учешћа у организовању и реализацији различитих врста научних и стручних активности ван матичних установа, односно факултета;
- функционалним усклађивањем рада стручних служби са наставним процесом, увођењем јединственог информационог система за евидентију о реализацији студијских програма и другим облицима рада .

Члан 9.

Квалитет наставника и сарадника обезбеђује се:

- спровођењем избора наставника и сарадника у наставна и сарадничка звања у складу са законом о високом образовању и општим актима Универзитета;
- применом важећих и унапређивањем критеријума вредновања наставника и сарадника у поступку избора у звање, а кроз резултате наставно-педагошког, научноистраживачког рада, сарадње и рада у оквиру шире академске заједнице;
- систематским праћењем, оцењивањем и подстицањем педагошке и научноистраживачке активности наставника и сарадника;
- утврђивањем и спровођењем дугорочне политике квалитетне селекције младих кадрова;
- подстицањем наставника и сарадника на перманентну едукацију и усавршавање наставничких компетенција;
- организовањем и спровођењем различитих врста научног и стручног усавршавања наставника и сарадника;

- вредновањем педагошког рада и успешног повезивања рада у образовању са радом на пројектима у другим областима друштвеног живота.

Члан 10.

Квалитет студената обезбеђује се:

- правовременим усвајањем политике уписа и објављивањем релевантних података у вези са условима и критеријумима уписа на студијске програме свих врста и нивоа студија;
- јасно дефинисаним и јавно објављеним правилима студирања;
- доследним спровођењем Правилника о упису на студијске програме Универзитета и Правилника о полагању и оцењивању на испиту;
- обезбеђивањем једнакости и равноправности студената по свим основама (раса, боја коже, пол, сексуална оријентација, етничко, национално или социјално прекло, језик, вероисповест, политичко или друго мишљење, статус стечен рођењем, постојање сензорног или моторног хендикепа или имовинско стање), као и адекватних услова за студирање студентима са посебним потребама;
- професионалним односом наставника и сарадника према студентима у току наставног процеса, приликом провере знања и оцењивања;
- систематичним праћењем и проверавањем пролазности и успешности студената уписаних на студијске програме које реализује Универзитет (по предметима, испитним роковима, годинама и нивоима студија);
 - подстицањем међународне мобилности путем објављивања података у вези са страним стипендијама у писаној и електронској форми;
 - подстицањем успешности студената путем увођења система награда и похвала;
 - обезбеђивањем услова за рад студентског парламента, студентских представника и других студенских организација;
 - укључивањем студената у сва радна тела Универзитета у складу са законом и актима Универзитета;

- редовним спровођењем анкете којом се испитују ставови и мишљења студената о питањима из свих области које се проверавају у процесу самовредновања.

Члан 11.

Квалитет наставне литературе (уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса) обезбеђује се:

- континуираним анализирањем библиотечких фондова и допуњавањем Универзитетске библиотеке и других факултетских библиотека и читаоница уџбеницима и другом литератуrom неопходном студентима за реализацију студијских програма;
- старањем да број запослених у библиотеци, као и врста и ниво њихове стручне спреме одговарају потребама наставног процеса и научноистраживачког рада наставника, сарадника и студената;
- праћењем и оцењивањем рада библиотекара и других запослених у Универзитетској библиотеци и библиотекама факултета, као и професионалности у односу према наставницима, сарадницима и студентима;
- правовременим обавештавањем студената о библиотечком фонду и начину рада библиотека на Универзитету;
- омогућавањем наставницима, сарадницима и студентима да користе релевантне уџбенике и литературу из библиотечког фонда којим располаже Универзитет, као и да имају стални приступ релевантним рачунарским базама података;
- доношењем и применом одговарајућег правилника о наставној литератури;
- систематским праћењем и проценом усаглашености уџбеника и других облика наставне литературе са прихваћеним стандардима.

Члан 12.

Квалитет научноистраживачког и стручног рада обезбеђује се:

- спровођењем избора истраживача у научна и сарадника у истраживачка звања у складу са важећим законским и подзаконским актима који регулишу ову област;
- континуираним старањем о јединствености образовног, научноистраживачког, стручног (професионалног) и у одређеним сегментима уметничког рада;

- креирањем, припремањем и реализацијем научних, стручних програма, пројекта, скупова и публикација, како националних, тако и међународних;
- учествовањем на домаћим и иностраним конкурсима за финансирање научноистраживачких, стручних и других програма, пројекта;
- континуираним обављањем обуке у области методологије, владања страним језицима, компјутерским вештинама и сл. са посебним акцентом на младе истраживаче;
- подстицањем мултидисциплинарности;
- подстицањем публиковања резултата научноистраживачког и стручног рада;
- вођењем евиденције, оцењивањем обима и квалитета научноистраживачких, стручних и других пројекта и програма који се реализују на Универзитету;
- укључивањем резултата научноистраживачких, стручних и других програма и пројекта у наставни процес.

Члан 13.

Квалитет сарадње обезбеђује се:

- активним дијалогом Универзитета са свим политичким и привредним субјектима у друштву у циљу одговора на актуелне потребе друштва и све специфичности економских промена на глобалном нивоу, а кроз унапређења система високог образовања у земљи (у смислу квалитета реализације и прилагођавања студијских програма потребама тржишта рада), спровођења концепта целожivotног учења и финализације резултата наставне и научноистраживачке делатности кроз стручни рад и, у одређеним сегментима, уметички рад запослених на Универзитету;
- развијањем међународне сарадње са одабраним партнерским универзитетима и осталим наставним, истраживачким и другим партнерским институцијама и мрежама сарадње из Европе и света, а која се реализује кроз бројне активности: размену искустава и информација о студијским програмима и методама рада; гостовање и размену студената, односно академског и административног особља; припрему и пријављивање заједничких пројекта и сл.

• мобилношћу студената, наставника и истраживача као важним обележјем Европског простора високог образовања и науке, а полазећи од чињенице да академска мобилност није циљ, већ средство којим се омогућава процес интернационализације високог образовања, остварење идеје о Европи заснованој на знању и размена идеја неопходна за континуирани развој друштва.

Члан 14.

Квалитет простора и опреме обезбеђује се:

- поседовањем и савременим техничким, лабораторијским и другим специфичним опремањем просторних капацитета (учионица, лабораторија, кабинета, читаоница и других простора) примерених за квалитетно извођење наставе на свим врстама и нивоима студија, а у складу са усвојеним стандардима за одговарајућа образовно-научна поља;
- обезбеђењем одговарајућих наставно-научних база, сопствених или ван Универзитета, за извођење студијских програма, односно делова студијског програма и стручне праксе студената;
- поседовањем одговарајуће опремљеног простора (лабораторија, кабинета и сл.) за научноистраживачки рад наставника, истраживача и сарадника;
- поседовањем одговарајућег простора за рад управе, административних, стручних и помоћних служби;
- поседовањем одговарајућег простора и опреме за рад студентског парламента;
- опремањем радних простора одговарајућом мерном, демонстрационом, симулационом, рачунарском, информационо-комуникационом и другом опремом потребном за квалитетно извођење наставе и научноистраживачког рада;
- доследним поштовањем прописаних поступака одржавања и сервисирања опреме и других средстава за рад;
- континуираним праћењем и усклађивањем просторних капацитета и опреме са потребама наставног процеса, броја студената и посебних потреба студената;
- поседовањем свих врста опреме у складу са здравственим и сигурносним стандардима;

- одговарајућим урбанистичким, техничко-технолошким и хигијенским условима у свим просторима који се користе на Универзитету;
- сталним унапређивањем услова боравка и рада у свим просторима који се користе на Универзитету у складу са њиховом наменом и одговарајућим степеном хигијенско-техничке безбедности, у складу са законом;
- активним учешћем у дефинисању потреба, обезбеђивању и унапређењу обима и квалитета студентског стандарда (становање, исхрана, услова за учење, простор и финансијска средства за ваннаставне активности студената) .

Члан 15.

Квалитет ненаставне подршке раду Универзитета обезбеђује се:

- усвајањем правиланика о организацији и систематизацији послова;
- утврђивањем услова и поступка заснивања радног односа и напредовања ненаставног особља;
- ангажовањем лица са одговарајућим квалификацијама за послове које обављају у стручним службама;
- планирањем и спровођењем континуиране едукације ненаставних радника;
- систематским праћењем и оцењивањем рада ненаставног особља;
- систематским анкетирањем запослених о организацији и реализацији послова, као и ефикасности сопственог рада, рада служби и органа пословођења и управљања и допринос делатности коју обавља установа.

Члан 16.

Квалитет финансирања обезбеђује се:

- благовременом припремом краткорочних, средњорочних и дугорочних планова прихода, расхода и инвестиција, заснованих на реалним основама и претходно урађеним анализама;
- унапређењем континуираног финансирања делатности високог образовања, других делатности и облика рада Универзитета;

- јавношћу и транспарентношћу извора финансирања и начина употребе финансијских средстава путем редовне припреме годишњих планова и израде извештаја о финансијском пословању;
- континуираним настојањем да се повећају извори прихода, нарочито путем учествовања на домаћим и међународним конкурсима за финансирање научноистраживачких, стручних и других програма и пројеката.

Члан 17.

Квалитет управљања обезбеђује се:

- дефинисањем Статутом Универзитета и статутима организационих јединица, у складу са законом, органа управљања и органа пословођења, структуре, организационих јединица, стручних органа и њихових надлежности и одговорности у процесу управљања, као и облика контроле њиховог рада;
- систематским праћењем и оцењивањем рада органа пословођења;
- предузимањем мера за унапређење квалитета рада органа пословођења.

4. Основни показатељи квалитета по областима обезбеђења квалитета на Универзитету

Члан 18.

Систематско праћење, периодичну проверу и оцењивање квалитета за све области у којима се квалитет обезбеђује, спроводи Одбор уз помоћ радних група Одбора, на начин, по динамици и распореду коју је утврдио акционим планом спровођења стратегије обезбеђења квалитета.

Основни показатељи (индикатори) квалитета по областима утврђују се овим правилником, и то:

студијски програми	<ul style="list-style-type: none"> - оцена предмета од стране студената који су претходне године похађали наставу - оцена студијског програма од стране студената који су завршили студијски програм - оцена студијског програма (на основу исхода учења) од стране послодавца - подаци о запошљавању после завршеног студијског програма - број студијских програма који се реализују на даљину, на енглеском језику и за који степен студија
наставни процес	<ul style="list-style-type: none"> - однос броја студената и броја наставника у сталном радном односу (по степену студија) - оцена наставног процеса од стране студената који су завршили студијски програм - пролазност студената по предметима у испитном року и током школске године - усаглашеност реализације наставе са усвојеним календаром и правилима саопштеним на почетку семестра и јавно доступним информацијама о предметима - наставне базе - број ангажованих сарадника/наставника из ненаставних институцијама (праксе) или број наставника са најмање 5 година радног искуства у ненаставним институцијама - број ангажованих сарадника/наставника из иностранства
наставници и сарадници	<ul style="list-style-type: none"> - број наставника и број сарадника у сталном радном односу - број гостујућих наставника - дистрибуција наставничких звања у установи - број потенцијалних ментора за израду докторске дисертације - однос захтева за изборе у наставничка звања факултета и минималних критеријума Универзитета - оцена педагошког рада од стране студената - међународне награде и стипендије (не односи се на награђивање на конгресима) - план одржавања/унапређивања наставничких и педагошких компетенција

студенти	<ul style="list-style-type: none"> - максималан и минималан број бодова остварених на пријемном испиту за упис прве године о трошку буџета и као самофинансирајући студент; - број студената који следећу годину упише са положених 60 ЕСПБ - број студената који следећу годину упиše са мање од 48 (50) ЕСПБ - број студената који факултет заврши после н година са просеком оцена - број студената који факултет заврши до 2н година са просеком оцена - број студената који факултет заврши после 2н+1 годину са просеком оцена
наставна литература	<ul style="list-style-type: none"> - покривеност предмета наставном литературом - доступност предавања на сајту установе
научноистраживачки и стручни рад	<ul style="list-style-type: none"> - број стално запослених доктора наука - укупан број запослених који учествују у научноистраживачком и стручном раду - број резултата научноистраживачког и стручног рада (по правилнику) по години (или школској години) - однос укупног броја и квалитета публикација и броја стално запослених истраживача (или школској години) - првих десет истраживача по цитираности са бројем навода - број међународних/ националних/ пројекта са привредним организацијама
сарадња	<ul style="list-style-type: none"> - број заједничких студијских програма са другом високошколском установом - број студијских програма са другом самосталном високошколском установом из иностранства - број студената који је боравио у другој националној/ међународној високошколској установи до једног семестра - број наставника који је у последњих десет година био ангажован у наставном или научном раду у иностранству у трајању од најмање 3 месеца
ненаставна подршка	<ul style="list-style-type: none"> - укупан број ненаставних радника - однос ненаставни радници/наставни радници у сталном радном односу - однос ненаставни радници/студенти - постојање плана одржавања/усавршавања ненаставних радника

ресурси (простор, опрема, смештај и исхрана студената)	- однос укупан простор у m ² /број студената - оцена студената о квалитету простора и опреме за извођење наставе (учионице, лабораторије и друге специјализоване јединице, библиотека, информациона подршка и рачунарски центар) - број студената и дистрибуција по годинама и степену студија који користе услуге Студентског центра - број студената корисника студентског кредита/стипендија
финансирање	- однос укупног годишњег буџета установе и сопствених прихода - донације
управљање	- сумирани резултати из анкете за запослене

Одбор може да, по потреби, одлучи о увођењу додатних индикатора по областима, а за процену студијских програма, организационих јединица и Универзитета. Свака организациона јединица може дефинисати и пратити додатне и/или ближе разрађене индикаторе за проценту квалитета поједињих стандарда, а за праћење квалитета рада и планирање даљих активности.

Упитници и анкете су алати за прикупљање података на основу којих се прате и процењују основни индикатори квалитета у оквиру сваке области обезбеђења квалитета на Универзитету.

Садржина анкета и упитника који ће бити коришћени за процену показатеља квалитета и вредновање студијског програма, наставног процеса, педагошког рада наставника и сарадника, услова за рада на Универзитету и његовим организационим јединицама (простор и опрема), ненаставне подршке, научноистраживачког и стручни рада, као и организације и рада установе и руководства, биће дефинисана од стране Одбора, а кроз сарадњу са стручним службама, односно одговарајућим телима организационих јединица Универзитета. Изглед и садржина образца за анкете и упитнике утврђује ректор, на предлог Одбора.

Сва анкетирања су анонимна и обављају се у писаној форми и/или електронским путем. Сви упитници се достављају одговорном лицу организационих јединица или Универзитета.

Обрада података након завршеног анкетирања и прикупљања упитника врши се у складу са одлуком Одбора.

5. Самовредновање и оцена квалитета

Члан 19.

Универзитет је дужан да спроводи поступак самовредновања и оцене квалитета, у складу са Законом, подзаконским актима и Стратегијом обезбеђивања квалитета у интервалима од најмање три године.

Поступак самовредновања се може спроводити и у краћим интервалима у појединим областима или у целини, у складу са планом рада Одбора, односно надлежног тела у оквиру организационе јединице Универзитета.

Члан 20.

Поступак самовредновања на Универзитету спроводи комисија коју образује Сенат Универзитета, на предлог Одбора, из реда чланова радних тела Одбора, а коју чине представници наставног, ненаставног особља и студената.

Поступак самовредновања на факултету спроводи комисија коју образује Наставно-научно веће факултета, а коју чине представници наставног, ненаставног особља и студената.

Одлуком о образовању комисије из става 1. и 2. овог члана утврђује се њен састав, број чланова и начин избора, делокруг и начин рада, методи, инструменти и област самовредновања као и друга питања од значаја за спровођење поступка самовредновања.

Члан 21.

Поступак самовредновања спроводи се према стандардима и упутству за самовредновање које је донео Национални савет за високо образовање.

У поступку самовредновања обавезно се разматра оцена студената, у складу са актима Универзитета и факултета.

Члан 22.

Након спроведеног поступка самовредновања комисија из члана 20. овог правила систематизује и обрађује добијене податке и сачињава писмени извештај о самовредновању који доставља Одбору,

односно надлежном телу факултета за област обезбеђења квалитета, ради давања мишљења.

Члан 23.

На основу резултата самовредновања и мишљења Одбора, односно надлежног тела факултета, Сенат Универзитета, односно Наставно-научно веће факултета, доноси одлуку о оцени квалитета студијских програма, наставе и услова рада, односно о оцени квалитета у појединим областима у којима се спроводио поступак самовредновања.

Одлука из става 1. овог члана обавезно садржи и предлог мера за отклањање уочених слабости и за побољшање квалитета.

Члан 24.

Факултети у саставу Универзитета су дужни да достављају Универзитету своје извештаје о самовредновању и одлуке о оцени квалитета, као и друга документа од значаја за анализу, проверу и праћење квалитета.

Члан 25.

Сенат Универзитета разматра, најмање, једном годишње стање у области квалитета целокупног високог образовања на Универзитета и факултетима у његовом саставу и предузима мере за побољшање квалитета.

Члан 26.

Универзитет, односно факултет обезбеђује и чува целокупну документацију везану за све активности, поступке и процесе у области обезбеђења квалитета, на начин и по поступку прописаним актима Универзитета, односно факултета.

Документа из става 1. овог члана обезбеђују се и у електронској форми.

Члан 27.

Сажети извештај о самовредновању и одлука Сената односно Наставно-научног већа о оцени квалитета објављује се на интернет страници Универзитета односно факултета.

Члан 28.

Ступањем на снагу овог правилника престаје да важи Правилник о обезбеђењу квалитета (“Гласник Универзитета у Београду”, број 135/07).

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у “Гласнику Универзитета у Београду”.

(Београд, 612-3828/2-13)

ПРЕДСЕДНИК СЕНАТА
РЕКОРД

Проф. др Владимир Бумбашировић, с.р.